

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษางานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีในยุคไทยแลนด์ 4.0 เป็นการศึกษาในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการสำรวจ (Survey research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนาและใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย มีขั้นตอนและระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีที่มีผู้สอบบัญชีซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 27 แห่ง ประชากรผู้สอบบัญชีรับอนุญาตทั่วไปและผู้ช่วยผู้สอบบัญชี

3.1.2 ขนาดของตัวอย่างจากประชากรที่ใช้ในการวิจัย พิจารณาจากจำนวนผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีที่มีผู้สอบบัญชีซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 27 แห่ง รวมจำนวน 196 คน และ ประชากรผู้สอบบัญชีรับอนุญาตทั่วไปและผู้ช่วยผู้สอบบัญชี ซึ่งไม่สามารถทราบจำนวนได้แน่นอน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดประชากรของ W.G.cochran (กัลยา วานิชย์ปัญญา, 2554 : 13) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5

$$\text{สูตร } n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

P คือ สัดส่วนของประชากรที่ต้องการสุ่ม 0.50

Z คือ ระดับความมั่นใจที่กำหนด หรือระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เท่ากับ 1.96

(ความเชื่อมั่น 95%)

d คือ สัดส่วนความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ ระดับความเชื่อมั่น 95% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

$$\text{สามารถคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้ } n = \frac{0.50(1-0.50)1.96^2}{0.05^2}$$

$$n = 384.16$$

ใช้ขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 384 คน ในระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เพื่อความสะดวกในการประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูล จึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง

3.1.2 การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นวิธีที่ประชากรแต่ละหน่วยมีโอกาสถูกสุ่มมาเป็นกลุ่มตัวอย่างเท่ากัน โดยอาศัยความสะดวกของผู้วิจัยเป็นหลักจากกลุ่มตัวอย่างคือผู้ให้ความร่วมมือกับให้ข้อมูลจากผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีที่มีผู้สอบบัญชีซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและประชากรผู้สอบบัญชีรับอนุญาตทั่วไปและผู้ช่วยผู้สอบบัญชี รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง

3.2 ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 ตัวแปรอิสระในงานวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1.1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

3.2.1.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง รัฐบาลกฎหมาย ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี

3.2.1.3 ปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชี ประกอบด้วย ด้านขนาด ด้านนโยบาย และด้านโครงสร้างองค์กร

3.2.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ คุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วย ด้านทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญ ด้านทักษะในการสื่อสารกับบุคคล

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลงานวิจัยและเพื่อให้แบบสอบถามมีความครบถ้วนครอบคลุมในประเด็นที่ทำการศึกษาก็ได้สร้างแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และรายได้ต่อเดือน เป็นคำถามปลายปิด (Close Ended) แบบให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว มีคำถามรวมจำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองรัฐบาลกฎหมาย ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี และด้านวัฒนธรรม เป็นคำถามปลายปิด (Close Ended) มีข้อคำถาม 20 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชี ประกอบด้วย ด้านขนาด ด้านนโยบาย และด้านโครงสร้างองค์กร เป็นคำถามปลายปิด (Close Ended) มีข้อคำถาม 12 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วย ด้านทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญ ด้านทักษะในการสื่อสารกับบุคคล และด้านจรรยาบรรณ เป็นคำถามปลายปิด (Close Ended) มีข้อคำถาม 12 ข้อ

การตอบแบบสอบถามในส่วนที่ 2 – 4 เป็นคำถามปลายปิด (Close Ended) แบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงข้อเดียว โดยใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ โดยมีตัวเลขที่มีความหมายแทนค่าดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

3.4 การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการดังนี้

3.4.1 ทำการศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางการกำหนดข้อคำถามในแบบสอบถาม และกำหนดนิยามตามขอบข่ายของเนื้อหาและศึกษารายละเอียด

หาตัวแปรนิยามการมีส่วนร่วมในแต่ละด้านสร้างแบบสอบถาม โดยนำประเด็นที่ได้จากการศึกษา มาจัดเป็นหมวดหมู่ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด

3.4.2 นำร่างแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความ ถูกต้องตรงตามเนื้อหาความสมบูรณ์ของข้อคำถามและความถูกต้องการหลักระเบียบวิธีงานวิจัย

3.4.3 ทดสอบความเชื่อถือของแบบสอบถามจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยที่ ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ตัวอย่าง

3.4.4 ทำการวิเคราะห์เพื่อวัดน่าเชื่อถือของแบบสอบถามแนวคิดของครอนบัก (Cronbach Alpha Formula) วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยถ้าแบบสอบถามมีค่าระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ ค่าใกล้เคียงกับ 1 มาก แสดงว่ามีความเชื่อถือระดับสูง และจะต้องมีค่าระดับความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามให้มากกว่า 0.7 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2554)

3.4.5 ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือว่ามีความเชื่อถือในระดับสูงมีค่าการ ทดสอบที่ 0.923 มากกว่า 0.70 จึงสามารถนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 400 กลุ่มตัวอย่างได้

3 การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ศึกษาประกอบด้วย 2 ลักษณะ

3.5.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลจาก การค้นคว้า ศึกษาด้วยตนเองและรวบรวมข้อมูลจากบทความและงานเอกสารที่เกี่ยวข้อง แนวคิด เกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีต่อคุณภาพงบการเงิน กลยุทธ์การปฏิบัติงานทางการสอบบัญชีสมัยใหม่ คุณภาพการสอบบัญชี แนวคิดและคุณภาพของผู้สอบบัญชีที่ดี แนวคิดไทยแลนด์ 4.0 เพื่อนำข้อมูล มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวความคิดการศึกษา

3.5.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้แก่ ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ตอบโดยกลุ่ม ตัวอย่างที่ได้จากผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีที่มีผู้สอบบัญชีซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และประชากรผู้สอบบัญชีรับอนุญาตทั่วไปและผู้ช่วยผู้สอบบัญชี รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ทำการกรอกด้วยตนเองและรวบรวมแบบสอบถามและนำมา ลงรหัส หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลและใช้โปรแกรมทางสถิติ สำหรับงานวิจัย

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากรวบรวมแบบสอบถามครบถ้วนสมบูรณ์แล้วผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มาช่วย โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความเรียบร้อยและสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และเรียบเรียงแบบสอบถามเพื่อใช้ในการลงรหัส โดยนำแบบสอบถามที่ถูกต้องเรียบร้อยแล้ว มาลงรหัสที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า สำหรับแบบสอบถามที่เป็นปลายปิด ส่วนแบบสอบถามที่เป็นปลายเปิด ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มคำตอบแล้วจึงนับคะแนนใส่รหัส

2. การประมวลผลข้อมูลที่ลงรหัสแล้วได้นำมาบันทึกเข้า File โดยใช้คอมพิวเตอร์เพื่อทำการประมวลผลในการคำนวณค่าสถิติ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยสถิติดังนี้

3. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เป็นสถิติเบื้องต้นในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยทางเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.1 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นสถิติเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำผลสรุปไปประมาณหรือคาดการณ์ประชากร ประกอบด้วย

3.1.1 สถิติทดสอบโดยวิธี Independent - Sample T-Test อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 ประชากรหรือกลุ่มโดยสุ่มตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มอย่างเป็นอิสระต่อกัน จากค่าสถิติแบบ t - test ทำการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ด้านเพศ

3.1.2 สถิติทดสอบโดยวิธี One way analysis of variance หรือ One way ANOVA อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เพื่อทดสอบความแตกต่างในกรณีที่ต้องการทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไปโดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว จากสถิติแบบ F - Test และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความแตกต่างเป็นรายคู่ (Multiple Comparison) โดยวิธีการทดสอบ LSD (Least Square Difference) ในทดสอบสมมติฐานที่ 1 ในด้านอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และ รายได้ต่อเดือน

3.1.3 สถิติทดสอบความสัมพันธ์ของสองตัวแปร โดยใช้สถิติทดสอบแบบ Pearson's Correlation Coefficient test อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 โดยมีเกณฑ์การแปลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าระหว่าง $-1 \leq r \leq 1$ สำหรับการแปลความหมายค่าความสัมพันธ์มีดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2554)

ค่าสัมประสิทธิ์ (r) 0.01 – 0.20 หมายถึง มีค่าสัมพัทธ์ต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์ (r) 0.21 – 0.40 หมายถึง มีความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์ (r) 0.41 – 0.60 หมายถึง มีความสัมพันธ์ปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์ (r) 0.61 – 0.80 หมายถึง มีความสัมพันธ์สูง

ค่าสัมประสิทธิ์ ($|r|$) 0.81 – 0.99 หมายถึง มีความสัมพันธ์สูงมาก

3.1.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการหาค่าการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และใช้วิธีการเลือกตัวแปรโดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Regression) เพื่อการสร้างสมการถดถอย ประกอบไปด้วยตัวแปรทำนายตั้งแต่ 1 ตัวขึ้นไป และตัวแปรเกณฑ์มากกว่า 1 ตัว โดยตัวแปรทั้งหมดควรจะอยู่ในมาตราการวัดระดับ Interval หรือ Ratio Scale

3.1.5 ตรวจสอบเกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multi Collinearity) ปัญหาความสัมพันธ์ภายในของตัวแปรพยากรณ์ (Multicollinearity) โดยพิจารณาจากค่าความคงทนของการยอมรับ (Tolerance) มีค่าไม่น้อยกว่า 0.10 ค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน (VIF : Variance Inflation Factor) มีค่าน้อยกว่า 10.0 และตรวจสอบปัญหาสหสัมพันธ์ในตัวแปร (Autocorrelation) โดยวิธีของ Durbin-Watson ที่ต้องมีค่าไม่เกิน 1.50 (วรณี หิรัญญากร, 2546)

3.7 เกณฑ์การแปลค่าความหมาย

เกณฑ์การแปลค่าความหมายค่าเฉลี่ยในการศึกษานี้ ใช้การแปลค่ามาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์ในการประเมินค่าคะแนนที่ได้จากคำตอบตามสัดส่วนการประมาณ โดยมีระดับการตัดข้อมูลเป็นแบบมาตรวัดอันตรภาค หรือช่วง (interval scale) ที่มีค่าตามเชิงนิยามหรือมีความหมายในเชิงบวก (positive) โดยมีสูตร ดังนี้

$$\text{Interval (I)} = \frac{\text{Rang}(R)}{\text{Class}(C)}$$

เมื่อ	R แทน คะแนนสูงสุด – คะแนนต่ำสุด	=	5-1
	C แทน จำนวนชั้น	=	5
	แทนค่าตัวแปรในสูตรดังนี้		
Interval (I)	=	$\frac{5-1}{5}$	= 0.8

เกณฑ์การแปลความหมายแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 – 4

ระดับคะแนน		การแปลความหมาย
ระดับคะแนน 5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

สำหรับการแปลความหมายนั้น แปลความหมายจากค่าเฉลี่ย 5 ระดับ

ระดับคะแนนเฉลี่ย		การแปลความหมาย
ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

3.8 เกณฑ์การทดสอบสมมติฐาน

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่จะยอมรับหรือปฏิเสธ ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 95.0% หรือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เป็นสถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ที่ระดับนัยสำคัญ α (อัลฟา) เท่ากับ 0.05 ถ้าค่านัยสำคัญที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่า 0.05 จะปฏิเสธสมมติฐานที่ H_0 และยอมรับสมมติฐานที่ H_1 หรือเกิดนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และในกรณีสถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ที่ระดับนัยสำคัญ α (อัลฟา) ค่านัยสำคัญที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า 0.05 จะเป็นการยอมรับสมมติฐาน H_0 และปฏิเสธสมมติฐาน H_1 หรือไม่เกิดนัยสำคัญทางสถิติ (ไม่ Sig.) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

$$\text{สมมติฐาน } H_0: \mu_1 = \mu_2$$

$$H_1: \mu_1 \neq \mu_2$$